

HandläggareViggo Norrby
Telefon: 08-508 28 949**Till**Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2023-10-24, p. 12

Stockholms stads strategi för parklekar

Remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2021/53

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått remiss av *Stockholms stads strategi för parklekar*. Strategin lyfter ett antal målområden som staden ska fokusera på fram till år 2026. Målen är att göra parklekarna tillgängliga, att de ska vara attraktiva och ha hög kvalitet, att de ska ha stark bemanning och god samverkan, samt en uppföljning som driver utvecklingen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positiv till strategin, men har synpunkter om att strategin behöver ett tydligare miljö- och hälsoperspektiv. Synpunkterna rör bland annat åtgärder för värmeböljor, buller och konstgräs i parklekarnas utomhusmiljöer samt kemikalier och buller i parkleksbyggnadernas inomhusmiljö.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått remiss av *Stockholm stads strategi för parklekar*. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått möjlighet att lämna synpunkter på remissen till kommunstyrelsen senast den 27 oktober 2023.

Kulturförvaltningen har tagit fram ett förslag till strategi för parklekar i Stockholms stad. Strategin har tagits fram i samverkan med fastighetskontoret, stadsdelsförvaltningarna och andra berörda förvaltningar.

Stockholms stads strategi för parklekar ger en riktning för parklekarnas arbete med att ge stadens barn en meningsfull fritid och tillgång till trygga mötesplatser. Strategin lyfter ett antal

områden som staden ska fokusera på för att utveckla verksamheten och nå uppsatta mål. Dessa områden är:

- Tillgängliga parklekar nära målgrupperna.
- Attraktiva parklekar med verksamhet av hög kvalitet.
- Stark bemanning och god samverkan.
- Uppföljning som driver utveckling.

Strategin förtydligar även ansvarsfördelningen mellan olika centrala aktörer. Strategin gäller för perioden 2023 till och med 2026. Under 2026 ska en revidering av strategin genomföras.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen är positiv till att en strategi för stadens parklekar tas fram där relevanta målområden för de kommande åren föreslås. Det är också positivt att strategin innehåller ett förtydligande av ansvarsfördelningen inom staden. Förvaltningen anser att strategin behöver ha ett tydligare hållbarhetsperspektiv med ett större fokus på parklekarnas miljö- och hälsomässiga kvaliteter i byggnader, inomhusmiljö och utomhusmiljö.

Stockholms stad har ett högt uppsatt mål om att bygga ett stort antal bostäder de närmaste åren vilket ofta sker genom förtätning i befintliga bostadsområden. På grund av utrymmesbrist får nya förskolor och skolor ofta friytor utomhus som är mindre än vad Boverket rekommenderar som lämpligt för att barn ska kunna ha goda förutsättningar för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet. I exploateringsprojekt för bostäder bebyggs ibland även bostadsnära grönområden som kan utgöra lekmiljöer för barn. Förvaltningen anser därför att det i detta perspektiv är viktigt att fler parklekar av tillräcklig kvalitet och storlek byggs.

Miljöförvaltningen vill även lämna nedanstående synpunkter för stadens fortsatta arbete med att utveckla parklekarna och i syfte att få ett större fokus på hållbarhetsfrågor i strategin.

Utomhusmiljöer

Miljöförvaltningen genomförde år 2021-2022 projektet *Temperaturanalyser från satellit över Stockholms stad*, för att få fram bättre underlag för åtgärder för att stärka stadens motståndskraft vid värmeböljor.¹ Värmekarteringen skulle enligt förvaltningen kunna användas som en av utgångspunkterna i stadens arbete med att förbättra befintliga parklekar och planera för

---

¹ <https://miljobarometern.stockholm.se/klimat/klimatanpassning/varmeboljor-och-varmestress/stralningstemperatur-uppmatt-fran-satellit/>

nya. Problem med värmeböljor är störst i hårdgjorda områden långt från vatten och med en låg grad av beskuggning t.ex. från träd. En analys över sårbara gruppers tillgång till svala områden visade att många av Stockholms förskolor har långt till svala områden. Parklekarna analyserades inte närmare men förvaltningen anser att det i områden som drabbas av värmebölja är extra viktigt att beakta närliggande parklekars funktion för svalka och att det där kan vara viktigt att bibehålla samt öka grönskan. I planering av nya parklekar är det viktigt att få in mycket grönska för att motverka värmebölja. Grönare parklekar ger även flera andra värden för barnen såsom möjligheter till naturlek och naturpedagogik.

Liknande analyser kan även göras för buller och luft utifrån stadens bullerkarta (2022) och luftföroreningskartor (2020). I beredningen av det här remissvaret har miljöförvaltningen gjort en översiktlig bedömning av ljud- och luftmiljön på stadens parklekar. Parklekarna är överlag lokaliserade på sådana platser där ljud- och luftmiljön är god, dvs. på ett tillräckligt långt avstånd från bilvägar och järnvägar. För parklekar finns inga riktvärden för buller, men som jämförelse är riktvärdet för skol- och förskolegårdar 50 dBA ekvivalent ljudnivå, vilket överskrids vid ett fåtal parklekar som är lokaliserade nära väg eller järnväg. Hit hör t.ex. Kulan i Sätra som utsätts för höga ekvivalenta och maximala ljudnivåer från den intilliggande tunnelbanan och Humlegården på Östermalm som utsätts för vägtrafikbuller. På sådana platser bör det enligt förvaltningen övervägas att utföra bullerdämpande åtgärder. Miljöförvaltningen har tagit fram en handbok för gröna bullerlösningar där åtgärderna bidrar till fler värden än en bättre ljudmiljö².

Kemikalier

Enligt miljöprogrammets mål om ett giftfritt Stockholm ska staden värna om platser där barn och unga vistas. Stadens verksamheter ska löpande arbeta för att skydda barn och unga från skadliga ämnen i bland annat leksaker, byggnadsmaterial och utomhusbeläggningar. För att nå målet behöver även stadens parklekar kontinuerligt arbeta med att fasa ut skadliga ämnen i inom- och utomhusmiljön.

I vägledning för kemikaliesmart förskola³ finns åtgärder som även kan tillämpas för parklekar och öppna förskolor. Exempel på åtgärder är att gå igenom lekutrustningen både inom- och utomhus

---

² <https://miljobarometern.stockholm.se/content/docs/tema/buller/Grona-losningar-for-en-bättre-ljudmiljo.pdf>

³ https://leverantor.stockholm/globalassets/foretag-och-organisationer/leverantor-och-utforare/verksamhetsomraden/fristaende-skola/forskola/kemikaliesmart-forskola/vagledning_kemikaliesmart_forskola_webb.pdf

(fasa ut gamla plastleksaker, byggnadsmaterial och elektronik) samt att utbilda personalen kring kemikalierisker. Ett annat exempel är att ha rutiner för att genomföra hållbara inköp i enlighet med stadens rekommendationer. Miljöförvaltningens Kemikaliecentrum kan ge stöd till parklekar och öppna förskolor i arbetet med utfasning av skadliga kemikalier i produkter och varor.

Staden har tagit fram en rekommendation för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi.⁴ Förvaltningen rekommenderar att parklekar och dess fastighetsägare följer rekommendationen i syfte att minska barns exponering för kemikalier samt minska spridning av mikroplast. Detta innebär framförallt att planera anläggningens utformning så att dessa material kan minimeras. Om konstgräs eller platsgjutet gummi används ska ytorna utformas så att inte mikroplast sprids samt skötas väl av samma skäl.

Inomhusmiljö för barn

Miljöförvaltningen har tillsyn över öppna förskolor. Eftersom det tidigare förekommit att lokaler som hyrs som parklek även har använts som öppen förskola vill förvaltningen påtala följande:

I strategin uppmuntras samverkan mellan berörda nämnder för att säkra att parkleksbyggnaderna uppfyller gällande myndighetskrav. Detta är något miljöförvaltningen ser positivt på. Eftersom det skiljer sig hur ofta och på vilket sätt parklekarna nyttjas gör miljöförvaltningen bedömningar i enskilda fall. Oavsett vistelsetid är det dock önskvärt att Folkhälsomyndighetens allmänna råd om bland annat ventilation och buller uppfylls. En god dialog och gemensam planering mellan stadsdelsnämnder och fastighetsägare kan enligt förvaltningen främja att rätt anpassningar görs för ventilation och buller när parkleksbyggnader får en förändrad användning, till exempel om barnen spenderar mer tid inomhus i byggnaderna än vad de ursprungligen var anpassade för. Förvaltningen vill även framföra vikten av att parklekarnas byggnader är fria från bland annat fuktskador, osund utbredning av mikroorganismer och kreosot samt att det finns en underhållsplan för byte av gammalt golv av PVC. Vid översyn av byggnadernas skick bör inventering över förekomst av asbest och PCB genomföras och därmed saneras i enlighet med gällande förordningar. Detta mot bakgrund av att miljöförvaltningen tidigare uppmärksammats på att det förekommit sådana brister i stadens parkleksbyggnader.

---

⁴ <https://leverantor.stockholm/granulatrekommendation/>

Mot bakgrund av ovanstående ser miljöförvaltningen att hälso- och miljöaspekter behöver inkluderas och även genomföra parkleksstrategins målområden.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Maria Svanholm
Avdelningschef

Bilagor

- Bilaga 1. Stockholms stads strategi för parklekar
- Bilaga 2. Tjänsteutlåtande från kulturförvaltningen
- Bilaga 3. Barnkonsekvensanalys